

BIURO REDAKCJI

Krakowskie-Przedmieście

Nr. 415.

Pismo Urzędowe, Polityczne i Naukowe.

PRENUMERATA:

w Biurze Redakcji

Nr. 415.

Oraz na wszystkich Stacjach Poczty w Cesarstwie i Królestwie.

Artykuły nadrukowane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie Rs. 8. — Półrocznie Rs. 4. — Kwartalnie Rs. 2.

Miesięcznie kop. 67. — Nr. pojedynczy kop. 5.

Wtorek, 9 Września 1862.

Rocznie Rs. 9 k. 20. — Półrocznie 4 k. 60. — Kwartalnie 2 k. 30.

Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 1.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Wiadomości zagraniczne.

Wiadomości rozmaite.

Jurisprudencja Warszawskich Departamentów Rządowego Senatu.

Teatr.

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Kolej żelazna.

Obwieszczenia.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

W dniu Imienin Jego Cesarsko-Królewskiej Mości NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, 30 Sierpnia (11 Września) odbędzie się o godzinie 9-ej rano solenne nabożeństwo w Kościele Katedralnym S. Jana, na którym Urzędnicy Władz wszelkich znajdować się mają.

O godzinie 11-ej będzie miało miejsce przyjęcie u Dworu w Pałacu Łazienkowski.

Na godzinę 12, wyższe Duchowieństwo wszelkich wyznań, Rada Stanu, Rada Administracyjna, Senat i Urzędnicy pierwszych klas 4-ch, Referendarze Stanu i Vice-Referendarze, Władze Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego i Rada Miejska, zbiorą się w Sali Salomona.

Jenerałowie i wszelkie Władze Wojskowe w Sali balowej.

Szambelani i Kamerjunkerowie w Sali marmurowej jadalnej.

Konsulowie zagraniczni w Sali zielonej.

O tejże godzinie zbiorą się w Sali galerijowej Damy, wstęp do Dworu mające (4-ch klas pierwszych) w stroju dworskim.

Wieczorem domy rządowe i miejskie uilluminowane będą.

W Teatrze Dworskim w Pomarańczarni, dnia tego Urzędnicy pierwszych trzech klas znajdować się mają w małych mundurach i wstęgach, inni Urzędnicy w mundurach.

Magistrat Miasta Stołecznego Warszawy.

W wykonaniu reskryptu Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych z dnia 14 (26) Sierpnia r. b. Nr. 6, 512/24, 467, Magistrat Miasta Stołecznego Warszawy podaje do powszechnej wiadomości, że w rozwinieciu Najwyższego Ukazu z dnia 24 Maja (5 Czerwca) r. b. o nadaniu nowych praw cywilnych Starozakonnym mieszkańcom Królestwa, a w szczególności Art. 8 tego Ukazu, polecającego przejrzenie przepisów w Królestwie dotąd obowiązujących co do Starozakonnych pod względem wolności prowadzenia rzemiosła, handlu i przemysłu, Rada Administracyjna Królestwa, na przedstawienie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, decyzją obwołaną przez wypis z protokołu posiedzenia z d. 24 Lipca (5 Sierpnia) r. b. Nr. 12,814 postanowiła:

1) że przy wykonywaniu rzemiosła, starozakonni nie powinni podlegać żadnym odmiennym od innych mieszkańców przepisom, że zatem majstrowni starozakonni będą mogli zasiadać na zgromadzeniach majstrów, należących do wyborów na Członków Urzędów Starszych, Zgromadzeń Rzemieślniczych, być wybranymi na Starszych i używanymi na biegłych w przypadkach Art. 49 i 119 postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 31 Grudnia 1816 r. przewidzianych.

2) że usunięcie podobnych ograniczeń rozciągać się ma do Zgromadzeń Kupieckich.

3) że Starozakonni będą mogli należeć do wyborów na Sędziów Trybunału Handlowego i na Radców przy Banku Polskim, tudzież będą mogli być na zebraniach tych wybierani. — p. o. Prezydent, Szambelan Dworu Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, Z. Hr. Wielopolski. — Naczelnik Kancelarii Łucyński.

Magistrat Miasta Stołecznego Warszawy. — Zawiadując właścicieli, rządów i dzierżawców posesji w mieście Warszawie i Przedmieściu Prądze położonych, że z dniem 24 Sierpnia (5 Września) r. b. rozpoczyna się pobór:

a) w Kasie Dochodów Skarbowych — drugiej raty podymnego z d. r. b. —

b) w Kasie Poborowej pomocniczej — drugiej raty brukowego i kanalizacyjnego za tenże rok —

Magistrat wzywa tychże kontrybucyj, ażeby powyższe należności do dnia 15 września r. b. niezawodnie do wspomnianych Kas wnieśli, albowiem po upływie tego terminu, ogrożeńka przepisami oznaczona do opóźniających się regulowana będzie. — p. o. Prezydenta, Szambelan Dworu Jego Cesarsko-Królewskiej Mości Z. Hr. Wielopolski. — Naczelnik Kancelarii Łucyński.

Z Petersburga, 3 Września.

Odbysz d. 18 sierpnia (v. s.) rano w Twerze, musztrę z czterema pułkami kawalerji 7-ej dywizji, NAJJAŚNIEJSZY PAN, o godzinie 4 1/2 po południu.

dnia, odjechał koleją żelazną do Moskwy, gdzie sześciu przybył o godzinie 7 1/2 wieczorem.

Następnego dnia, NAJJAŚNIEJSZY PAN, rano był obecny na nabożeństwie w pałacowej kaplicy pod wezwaniem Narodzenia N. Panny, a o godzinie 1ej po południu, przez wielkie paradne schody udał się do katedry Wniebowzięcia i do klasztoru Czudowskiego. Następnie Jego Cesarska Mość odbył przegląd Fanagoryjskiego pułku grenadierów, generalissyma księcia Suworowa, poczem odwiedził zakłady S-ej Katarzyny i Aleksandry i szpital S-ej Marii. O godzinie 5-ej, miał miejsce wielki obiad w Kremle.

Przez Najwyższe dyplomy z dnia 30 lipca (v. s.) mianowani zostali kawalerami orderów: Św. Stanisława 1-ej klasy z mieczami: komendant fabryki broni w Tule, jenerał-major Karol Standerschedl, z d. 9 sierpnia (v. s.); tegoż orderu 1-k klasy bez mieczy: urzędnik do szczególnych poruczeń przy głównym naczelniku departamentu poczt, rzeczywisty radca stanu Piotr Kozłowski.

Wiadomości z jenerał-gubernatorstwa Kutańskiego.

Otrzymałszy wiadomość o gromadzeniu się górali w znacznej liczbie na południowej pochyłości głównego łańcucha gór kaukaskich i o ich zamiarze rozpoczęcia stanowych działań nieprzyjacielskich przeciw ludności nowoosiedlonej w okręgu Kubańskim, jenerał-gubernator Kutański postanowił być, przed atakiem na stację Psemską, przegadując wyprawę na terytorjum Ubychów, na brzegu wschodnim morza Czarnego, w celu odwrócenia części sił nieprzyjacielskich.

W tym celu jenerał-porucznik Kolubakin, zbliżył się z zwiastami, 19go czerwca o świcie, do ujścia rzeki Sotca, z eskadryllą złożoną z parostatków i szalup azowskich, na których znajdowało się 300 ludzi, którzy niezwłocznie wyładowali. Oddział ochotników dowodzony przez kapitana sztabu jenerała Barakowicza, atakował budynek, położony w pobliżu punktu lądowania i służący za punkt główny gromadzenia się gminy na naryd, otoczył takowy i podpalił; reszta wojsk zajęła się sędziwie wzdłuż. Na skutek danego alarmu, bandy Ubychów pośpieszyły na miejsce pożaru i usiłowały, lecz nadaremnie, odeprzeć oddział rosyjski; garstka ochotników, w wsparcia rezerwy, nie ustąpiła ani piędy dopóki pożar nie objął całego budynku. Po dopięciu tego celu, ochotnicy zabrali swych poległych i rannych i cofnęli się do rezerwy, poczem cały oddział począł wracać w porządku do brzoza. Górale z tego skorzystali dla podwołania swych usiłowań i chcieli przeciąć od łańcucha drogę ku brzegowi, lecz zostali wstrzymani ogniem ze statków parowych i szalup. O 8-ej zrana, oddział znajdował się już na statkach, straciwszy 13 ludzi w zabitych i 31 w raniomych, a pomiędzy tymi ostatnimi trzech ober-oficerów (sztab-kapitan Siniokow, setnik Kozlenko i chorąży Peretiatin, ci dwaj ostatni z wojska kozaków Azowskich).

Wyprawa ta, zagrażająca siedzibom nieprzyjaciela, w punkcie, gdzie ten najmniej spodziewał się ataku, miał jak najpomyślniejsze rezultaty. Otrzymałszy wiadomość, że Ubychowie, obawiając się na przyszłość podobnych ataków, odwołali niezwłocznie z okręgu Kubańskiego znaczną część swych band.

Moskwa, 2 Września.

NAJJAŚNIEJSZY PAN 20 sierpnia (v. s.) odbywał musztrę z moskiewskim korpusem kadetów; wieczorem zaszczylił swą bytnością widowisko teatralne. Dnia 21-go w obecności Jego Cesarskiej Mości odbył się przegląd wojsk oddzielnego korpusu grenadierów, ze stanu których NAJJAŚNIEJSZY PAN okazał zupełne zadowolenienie. Po przeglądzie Jego Cesarska Mość był obecny na obiedzie danym przez stan kupiecki dla niższych stopni korpusu grenadierów na polu Chodynskim. O godzinie 5-ej NAJJAŚNIEJSZY PAN dawał wielki obiad w pałacu Piotrowskim, na który zaproszone były władze wojskowe.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Z Lublina nadesłano tutaj rozrzuconą tam kartkę z napisem *Do siostr Lublinianek*, w której czytać się daje: „Dowiadujemy się z żalem, że pomiędzy wami znajdujemy się Panie, którym zaczyna się już przykrzyć żaloba narodowa. Jedne z nich do czarnego stroju drogiej używają materji, inne w jasnych sukniach pozwalają sobie wychodzić na ulicę, i zwolna wracają do dawnego wesolego życia. Ostrzegamy je że minął już czas, gdzie można było bezkarnie lekceważyć obowiązki narodowe; upominamy, aby zaprzętały noszenia jasnych kolorów w ubiorze i sposobu życia żalobie nieodpowiedniego. W przeciwnym razie dosyć nam będzie ogłosić ich nazwiska, aby je pokrzyżować.”

Pismo to dowodzi, że u ziemian światlejszych i własnym zdaniem powodzących się, jak w innych okolicach kraju, tak i w Lubelskiem, żaloba ustępować zaczyna. W niejednym miejscu gdzie ona jeszcze widzieć się daje, lud wiejski nazywa ją żalobą po pańszczyźnie, w ślad czego żydzi w niejednym mieście na prowincji mogli-

by powiedzieć że to jest żaloba po przywilejach *de non tolerandis judaeis*.

Sprzysiężenie, które, jak z ogłoszonej organizacji wiadomo, działając w charakterze władzy nieograniczonej, i utrzymując naród w powadze żaloby, i w powstrzymaniu się od wszelkich zabaw, zamienia się w sąd i terrorystycznymi nakazami o wstydzie lub bezwstydzie osób wyrokuje, chce przemawiać w imieniu Narodu.

Znaczna część narodu, żywił jego najlichnijszą, a wprowadzeniem w budowę społeczną najmlodszy, włościanie nasi, nosili w sercach i w przekazanych im z plemienia do plemienia wspomnieniach, wiekową żalobę po Kazimierzu Wielkim; nosili ją także po nim gnębni przez długi czas żydzi. Za teraźniejszego panowania dokonane reformy ziszczają dla narodu dziejowy przekaz Króla Chłopków, żalobę tę zdjęli z ich duszy. Jakż Komitet lub Sad potajemny zdoła im ją narzucić?

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Wszystkie dzienniki prawie wyłącznie zajmują się kwestją rzymską, która przez powstanie Garibaldeggo postawiona została na pierwszym planie, a której kłecz znajduje się w ręku Cesarza Napoleona. Tygodnik *Esprit public*, niewątpliwie dobrze wiadomości utrzymuje, że na ostatnim przed wyjazdem Cesarza Napoleona do Biarritz posiedzeniu rady ministrów, notę którą p. Thouvenel przysposił na wypadek gdyby Cesarz postanowił odwołać żalobę z Rzymu, nie odrzucając jej całkowicie, uznano za niestosowną w obecnej chwili, wysłanie jej odczytano, a tymczasowo utrzymano statu quo bez zmiany, o czem niemożliwość nie tylko dwór turyński, ale i dwór rzymski przez przesłanie w kopji depeszy wystosowanej do pierwszego z nich. Jaki cel miało w tem zakomunikowaniu depeszy dworowi rzymskiemu, niewiadomo; jedni utrzymują, iż taka uprzejmość ma oznaczać zwrot polityki Cesarzowej w duchu wysłanki wpływów, jakie nieprzesławały działać na dworze turyńskim, inni zaś chcą upatrywać w tem niejaka groźbę dla rządu rzymskiego.

Tymczasem dzienniki północne dowodzą, że usprawiedliwić pozostawienie nadal żalogi francuskiej w Rzymie. *Pays* utrzymuje, że Francja powinna się starać o zachowanie świeckiej władzy Papieża w interesie ras łacińskich, które mogą się obawiać z czasem wystąpienia ras innych; i że władza papieża niejako łączy w jedną całość te rasy. Przeciwnie tej teorii występuje dziennik *Le Monde*, dowodząc że władza papieża, rozciągając się na ludy wszystkich ras i łączy je z sobą, nie zaś wyłącza tylko ludy rasy łacińskiej.

Ważniejszy jest od artykułu *Pays*, list umieszczony w dzienniku *La France*, dzienniku, który jakkolwiek nie jest północnym, reprezentuje stronnictwo, jakiegoś wpływu obecnie przynajmniej, przeważnie kieruje polityką francuską. P. de La Guernonniere na przykład potwierdza, że odwołanie żalogi francuskiej z Rzymu wywoływałoby przez wysłanie wpływu urzędowego i bez wahania uznaje, że niepodobna rządowi cesarskiemu długiej utrzymać obecnego stanowiska politycznego w Rzymie i Turynie. Polityka zwłoki powiada on, wyczerpała już wszystkie swe zasoby i Francja co najprędzej powinna porzucić tę politykę „niejenną” i wziąć się energicznie do załatwienia kwestji rzymskiej, załatwienia najbardziej odpowiedniego własnemu, równie jak i Włoch, a nawet całej Europy interesowi. Rząd cesarski ma do wyboru pomiędzy dwoma sposobami, z których jednego zalecającego na prostym cofnięciu żalogi z Rzymu domaga się trzy czwarte prasy francuskiej; drugi sposób, który p. de La Guernonniere uznaje za najlepszy, dosyć niejasno jest określony, jako zalecający na „ograniczone” co do czasu zajęcia Rzymu, z celem oznaczonych i z zastrzeżeniami mogącymi pogodzić niezależność Papieża, z słusznymi dążeniami ludności rzymskiej, ku rozwojowi swego politycznego bytu. Za główny i jedyny powód dla czego pierwszy sposób załatwienia kwestji (przez cofnięcie żalogi z Rzymu), popierany przez wysłankę wpływu w radzie Cesarzowej, nie powinien być wybrany, p. de La Guernonniere podaje, że wejście Wiktora Emanuela do Rzymu miało skutkiem rozbrat Włoch z papieżem, oddzielenie się ich od katolicyzmu. Cała teoria p. de La Guernonniere spoczywa na podstawie, że władza świecka Papieża konieczna jest dla sprawowania władzy duchownej Głowy Kościoła i że niszczenie władzy świeckiej jednocześnie niszczyło by się katolicyzm.

Dzienniki angielskie prawie jednogłośnie dowodzą konieczności załatwienia kwestji rzymskiej bez dalszego odroczenia; z pomiędzy licznych w tym względzie artykułów, wzbudził w Paryżu uwagę artykuł *Morning post* dziennika, który uważany jest jako mający najpewniejsze wiadomości z Francji, artykuł który wskazuje, że Cesarz pragnąłby co najprędzej wyjść z trudnego położenia, w jakim stawia go kwestja rzymska.

Dzienniki włoskie zajęte są pytaniem w jaki sposób Garibaldi i jego wspólnicy będą sądzeni; różne w tym względzie gabinet tworzy

projekta, spotykając zawsze jakieś trudności; dzienniki angielskie przemawiają za amnestją i za wysłaniem Garibaldeggo w drodze łaski do Ameryki.

Co do innych kwestji zajmujących Europę wiadomości ograniczają się na sprzecznych z sobą po większej części depeszach.

Godnem uwagi jest tylko coraz silniejsze zajęcie się w Wiedniu kwestją zwolnienia sejm siedmiogrodzkiego, które ma poprzedzić zebranie się rady państwa.

Constitutionnel z d. 4go Września podaje następujący artykuł:

„Proklamacja wydana przez J. C. W. Wielkiego Księcia Konstantego do Polaków, którą powtórzyliśmy we wczorajszym numerze, zasługuje na szczególną uwagę. Nie tylko pełne wzruszenia słowa księcia, małżonka, ojca, któremu w cieniu zagraża broń mordercza, lecz głównie przewidująca i pełna stałości myśl męża stanu, uderza nas w tym tak wzniósłym, tak szczerzym dokumencie.

Nie mogło lepiej oznaczyć prawdziwych zamiarów Cesarza Aleksandra, niż nie mogło lepiej przysposobić możliwego pojednania samorządu Polski z prawami korony, jak mianowanie Wielkiego Księcia Konstantego Namiestnikiem Cesarzowskim w Królestwie Polskiem. W kraju z tak burzliwą przeszłością, trzeba było przedewszystkiem makroświeć obszerny program społecznych, ekonomicznych i finansowych reform, których urzeczywistnienie zasługiwało na współudział i poświęcenie się wszystkich Polaków, kochających swój kraj.

Dla opóźnienia tego współudziału, dla powstrzymania tego poświęcenia, dla przerzucenia spokojnych obywateli i przyprawienia reprezentantów władzy monarchicznej do alternatywy: albo bezsilności albo gwałtu, tajemna sekta, którą Wielki Książę energicznie a słusznie piętnuje mianem „stronnictwa zbrodni”, z zimną krwią i uporczywością, w ciągu kilku tygodni, uorganizowała pięć zamachów, mieczem, ogniem i trucizną. Dziś Wielki Książę Namiestnik postawił przed polską koniecznością okazania swem postępowaniem, iż potępił działania równie niebezpieczne jak oburzające. Dziś obowiązkiem wszystkich uczciwych ludzi i patriotów jest jawne oddzielenie się od stronnictwa bezładu i morderstwa; bo dla każdego ludu pilniejszym jest od odzyskania niezależności i swobody, zachowanie honoru.

Anglia.

London, 2 Września. Z powodu szybkiego położenia tamy poruszeniem Garibaldeggo, *Times* wyraża radość, *Morning Post* okazuje niejako niezadowolnienie, *Daily News* i *Advertiser* smutną się, a *Herald* oświadcza otwarcie, że jest zimmym w obec tego wypadku, gdyż nie żywi ani dla jednej, ani dla drugiej strony szczególniej sympatji. *Times* w swym artykule powiada mniej więcej: Rząd włoski osiągnął powodzenie, na które zasłużył tak swem umiarkowaniem jak i z powodu dobrej sprawy, którą broni. Po wystawieniu swej cierpliwości na najcięższe próby, po długim zwiększeniu spowodowanym względami dla wielkich zasług Garibaldeggo, tak iż przyjaciele nawet Wiktora Emanuela skłonni byli prawie do uwierzenia w plan wspólnie ułożony, rząd włoski rozwinął nareszcie siłę militarną, a widmo anarchoi i niesnasek naraz zniknęło. Wyznajemy, że wiadomość o tem sprawiła nam prawdziwą radość. Dalej *Times* powtarza to, co wypowiedział już wyczerpująco w swych poprzednich artykułach wstępnych, mianowicie, że przedsięwzięcie Garibaldeggo służy dowodem niepojmowania położenia rzeczy pod względem politycznym, które to załepienie jest również wielkie, jak niezaprzeczane jego męstwo i miłość ojczyzny. Ubolewać wypada nad upadkiem znakomitego patrioty, lecz spodziewać się należy, że rząd włoskiemu, licząc poprzednie zasługi, każe zapomnieć o jednym przestępstwie. Rząd włoski dowiódł obecnie, że jest w stanie przytłumić sam jeden, bez nieczyj pomocy, wszelkie rozruchy wewnętrzne, przez co zyskał nowe prawo żądania od Cesarza francuzów, ażeby mu nie przeszkadzał wejść do Rzymu. *Morning Post* ubolewa nad tem, iż musi oświadczyć, że katastrofa, jaka spotkała Garibaldeggo, nigdzie tak wielkiej nie wywołała radości, jak w Wiedniu i Watykanie. Dalej tenże dziennik powiada, że ze środków przymusowych, jakie rząd musiał niestety użyć przeciw Garibaldiemu, musi iść w parze jawne i energiczne względem Francji zachowanie się, czyli innemi słowy, Ratusz powinien żądać bez ogródek od rządu francuskiego, ażeby ożnaczył chwilę, w której ustanie okupacja Rzymu przez francuzów.

London, 3 Września. *Times* daje dziś smutny obraz położenia związku północno-amerykańskiego. „Dotąd jeszcze”, powiedziano tam, „niepowodzenie seiga zawzięcie oręż u nji, która doznaje jednę porażkę po drugiej. Jeżeli dnia póżta przyniesie wiadomość, z której możnaby wnosić, że siły zbrojne północy tak się zorganizowały, iż rokuja powodzenie, to następna zaraz poczta rozprasa wszelkie pod tym względem przewidywania. Przeciąg dwóch dni wystarcza, ażeby zyskanie pozornie korzyści zamieniły się w klęskę. Ze wschodu, zachodu i południa przychodzą smutne wieści. Na terytorjum południowem unioński coraz słabiej się trzymają, a plac boju posuwa się ku północy, zamiast co bymiał od niej oddalać się. Północ wstrzymując została w swych podbojach przez Południe, a pomiędzy zwycięską armją stanów skonfederowanych a Waszyngtonem, stoją wojska klęskami osłabione. Wojska te mogą być wzmożone jedynie ochotnikami i po-

pisowymi, nie posiadającymi ani wprawy wojennej, ani zapala. Zanim te zmusi prawo zaciągnięte posiłki zostaną jako tako wywieszone, wojna zmóźnie się może pod względem zawziętości. Jeżeli, jak tego żądają abolicjonści, rząd waszyngtonski zorganizuje pułki murzynskie, będą one, na mocy bilu uchwalonego przez kongres stanów południowych, pozbawione wszelkich praw służących żołnierzom, każdy bowiem do niewoli wzięty murzyn ma być uważany jako towar i będzie sprzedany.”

W innym artykule wstępnym *Times* powstaje na fabrykantów i właścicieli dóbr w Lancashire za to, że nie zapobiegli dotąd panującemu tam niedźw w stosunku do środków, jakie posiadają. Jak twierdzi pomieniony dziennik, wartość dóbr ziemskich tego hrabstwa zwiększyła się w ciągu 17 lat, od 1843 do 1860, o 3,955,333 funt. ster. (około 160 milionów złot. pol.), a fabrykanci, nie tylko nie ponieśli skutkiem wojny amerykańskiej strat, lecz przeciwnie, zyskali na niej około 40,000,000 funt. ster. (1,600,000,000 zł. pol.). Popęd do spekulacji był w Anglii przed dwoma laty tak wielki, iż nagromadzone zostały ogromne zapasy bawełny, daleko większe niż zapotrzebowanie. Wojna spowodowała znowu pod tym względem równowagę. Fabrykanci znajdujący dla swych wyrobów dobre punkta odbytu, nie potrzebowali kupować materiału surowego, a w dodatku nie płać robotnikom.

Austria.

Wiedeń, 4 Września. Z not pruskich przesłanych do Monachium i Sztutgardu można wnosić, jaka będzie odpowiedź hr. Bernstorffa na depeszę hr. Rechberga do hr. Chotka, z daty 21-go sierpnia. Rząd pruski, upatrujący w odrzuceniu traktatu prusko-francuskiego wypowiedzenie dalszego istnienia niemieckiego związku celnego, odmówi zapewne udziału w konferencjach celnych, które wychodząc ze stanowiska odrzucenia wyż wspomnianego traktatu, miały być zadaniem utworzenia nowego związku celnego, w którymby uczestniczyła Austria. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że Prusy nie cofną się nawet w obec grożącego rozwiązaniem dotychczasowego związku celnego, pomimo strat jakie ztąd poniosą. Z drugiej też strony Niemcy północne muszą być przygotowane na to, że południowe państwa rzęsy, pomimo korzyści jakie ciagną ze związku celnego, gotowe są do oderwania się pod tym względem od Prus. Te same powody, które skłoniły gabinet wiedeński do stawiania żądań co do wprowadzenia w wykonanie traktatu francusko-pruskiego, wyjdą tam bardziej na jaw w razie dążności zreorganizowania związku celnego, z wyłączeniem z niego Austrii i na zasadzie zupełnej zmiany taryfy, w duchu warunków traktatu powyższego. Zachodzi przeto pytanie, czy Austria w tym drugim wypadku będzie miała takie powodzenie jak w pierwszym, oraz czy w ciągu dwóch lat zdoła utrzymać pokój, załatwić kwestję węgierską, uregulować swe finansy i kroczyć wytrwale na drodze reform. Jeżeli Austria będzie zmuszoną do prowadzenia drugiej wojny włoskiej, półowa krajów koronnych, skutkiem postawy biernej, zostanie pozbawiona konstytucji, monarchji nadanej, — w takim razie nie będzie zaważać Bawarii i Wirttembergowi do przysięgnięcia do związku celnego z Prusami, i to na podstawie taryfy, której Austria nie będzie mogła przyjąć.

Francja.

Paryż, 2 Września. Od chwili kiedy dzisiaj nota *Monitors* stanowczo zaprzeczyła pogłosce o zebraniu rady tajnej, i znaczenie polityczne dnia dzisiejszego sprowadziła do rozmiarów zwykłych tygodniowych narad grona ministrów, jawne nie okazało, że żadne ważne postanowienie dziś nie zapadnie. I tak też rzeczywiście się stało, jak zapowiadają z dobrych źródeł czerpano wiadomości. Mówią o sporach jakie miały zająć na posiedzeniu, lecz nie podlega wątpliwości, że statu quo zostało utrzymane w Rzymie, przynajmniej czasowo. Jednakże na pocieszenie p. Thouvenela polecono mu przesłać notę dyplomatyczną do p. Ratuszowego, jawnie wyrażającą zadowolenienie, wypowiedziane przez depeszę telegraficzną wysłaną z Paryża po otrzymaniu wiadomości o wznieciu do niewoli Garibaldeggo. Do tych powinszowań, ma być dołączone zachęcenie rządu włoskiego, aby wytrwale postępował dalej na tej samej drodze. Zdaje się zbytczesne dodawać, że ministrowie o których dymsji krzątały pogłoski, pozostają w gabinecie, chociaż statu quo najzupełniej zostało utrzymane. Artykuł umieszczony w *Constitutionnel* przypisują natchnieniu p. Thouvenela. *Patrie* także stanowczo odzywa się za oddaniem Rzymu Włochom, lecz dla zachowania uroku polityce rząd Cesarzowski, artykuły dziennikarskie nie są dostateczne.

P. Lavalette ma podobno przybyć do Paryża, a przyjazd ten jego ma być w związku, według krążących pogłosek ze zmianą jego rezydencji, gdyż podobno ma zastąpić p. Barrot w Madrycie.

Wiadomości z Meksyku są sprzeczne. Kiedy z jednej strony donoszą o odebraniu francuzom małego portu Tuxpan koło Tampico, i o rozproszaniu oddziału meksykańskiego dowodzonego przez Buitrona, zamierzającego przejść na stronę francuzów, z drugiej strony zapewniają, iż w Meksyku panuje anarchoja, że jenerał Dobla, który miał niby misję pojednania jenerałów Zaragoza i Ortega, zniósł się z jenerałem Lorencem w celu przejścia na stronę francuzów. Niedługo wszakże można spodziewać wiadomości o świętym zwycięstwie, kiedy tak znaczne siły czulnie zaczęły działać w Meksyku. Teraz zaczyna się dziać kwestja, co

